

Erik Axel Karlfeldt

Dal målningar

på rim

Karlfeldt, Erik Axel, skald (1864 -1931) . Ättling av en gammal bergsmanssläkt, föddes K. i Folkärna, blev student i Västerås 1885 och fil. kand. i Uppsala 1892, var lärare vid Djursholms samskola 1893-95 och vid folkhögskolan i Molkom 1895-96, blev fil. lic. 1898, var e. o. amanuens i Kungl. bibl. 1898-1903 och bibliotekarie i Lantbruksakad. 1903-12, in valdes 1904 i Sv. akad. och efterträdde 1912 C. D. af Wirsén som dess sekr. Han utnämndes till fil. hedersdr i Uppsala 1917 och tilldelades 1931, efter sin död, Nobelpriset i litteratur.

K. började dikta som skolpojke, och enstaka poem trycktes från 1883, men först 1895 utkom den första diktsamlingen, ”Vildmarks- och kärleksvisor”, vilken sedan följdes av ”Fridolins visor” (1898) och ”Fridolins lustgård och Dalmålningar på rim” (1901).

Alltifrån början var K. uteslutande lyriker; naturstämningar och kärleksdikter utgör huvudparten av hans alstring från yngre år. Hans temperament framträdde fullt utpräglat i ”Vildmarks- och kärleks-visor”, vilkas kännetecken är hälsa och kraft. Han gav uttryck åt fäderneärvt lynne och hembygdens egenart, framträdde som spelmannen, vars melodier återgav vildmarkens dofter och den odlade bygdens liv, den soliga yppigheten i sommarens lustgård, det härdiga och starka hos snövernens folk. Med stigande konstnärlighet, som snabbt avlägsnade sig från poetiska allfarvägarna, tolkade han djupt personligt känsloliv och lidelse, skildrade gammalt provinsialt föreställningsliv och tradition. Han har av olikartade, lärda och folkliga, element — bibeln, bondepraktikan, antik mytologi, saga, etnografi, botanik och annat mera — skapat ett säreget, av rik fantasi buret uttryckssätt, icke alltid lättillgängligt, där humor och grotesk, vemod och patos skiftar, lika suggestivt i dalmålningar som i drömfantasier och stämningdikter. Dalmålningar” visar K:s ojämförliga folkliga ursprunglighet och utgör en snillrik poetisk förklaring av dalfolket..

(Nordisk Familjebok)

A handwritten signature in cursive script, reading "E. A. Karlfeldt".

Erik Axel Karlfeldt

DALMÅLNINGAR

utlagda på rim

Till några av dessa utläggningar äro originalen förefintliga endast i utläggarens fantasi. Som målade dalkarl kräver jag mina gamla yrkesbröders blygsamma rätt: att måla som det faller mig in, med nyckfull pensel, blandande gycklets och allvarets bilder – i mina föregångares anda om än med delvis annan teknik.

Eden

I

Det är morgon, det är Eden,
salighetens unga gård.
Svarta starar lägga reden
hos den höga aspens mård.
Vinden spelar, kalven dansar
vigt och lätt,
trampar nätt
mellan markens tigersvansar.
Duvans unge seglar trygg
på den breda gladans rygg.

Vit och naken husmor träder
mellan rika trädgårdsland;
ärter blomma ibland fläder,
bönorna bland vallmors brand.
Grisen vaknar i sin stia,
gluttar ut
vid sin knut
mellan åbrodd och salvia,
fnysar med sin bleka nos
på en röd och daggig ros.

Adam går i lantmansdrömmar
under gula plommonträd.
Fålen utan brett och tömmar
löper fri i självsådd säd.
Med ett äpple vinkar Eva —
det blir vår,
var hon går;
skära sken kring barmen sväva.
Här är morgon utan slut,
här är Eden österut.

II

Eva står skamsen i lackröd sol,
tummar sin stadiga fikonlövskjol.
Adam, i gröna kalsonger,
grinar av knip och ånger.
Ormen i trädet så skadeglad
vispar med stjärten bland apelblad.
Ängeln med flamgula byxor
reser den största av yxor.

Friden är bruten och fallet är gjort,
hänglåset dinglar för Edens port.
Adam skall svettas av möda,

Eva skall skriande föda.
Slagan skall dunka på logens strå,
Kains klubba skall täljas och slå.
Långt skola mänskorna draga,
glömma sitt hem som en saga.

Het står dagen, dess morgon är slut.
Svalka ger kvällen: västerut!

Elie himmelfärd

Här åker sankt Elia upp till himmelens land
i en kärra så blänkande ny.
Han bär gravölshatt och skinnpäls, han har piska i
sin hand,
och mot knäna står hans gröna paraply.

Hög och värdig är hans uppsyn, ty han far från
jordens dal
dit där domarbergets säten stå i ring.
Han är kallad av sin lagman: ”Du skall sitta i min
sal
som en tolvman på rättfärdighetens ting.”

Ja, hans konung själv har skickat sina hästar och
sin vagn
och sänt budskap: ”Du gode danneman,
jag har sport din stora vishet; den kan vara mig till
gagn.
Låt oss rådslå för mitt rike med varann!”

Och nu rullar vagnen uppåt, och Elias breda hand
vinkar avsked åt hans jordelevnads bygd;
och vi se det är ett stycke av vårt eget dalaland

i de drömmande furubergens skygd.

Här är blänk av stora vatten, här är stranden röd
och gul
som en örtasäng av mödrar och mör,
och små piltar peka upp emot de flygande hjul:
”Se på grannasfar, så vådligt han kör!”

Här står Leksands kyrktorn som en lök, och
stapelns Falumalm
ringer sabbat vid den saliges färd,
och han åker ur den klangen in i bruset av en
psalm
från evinnerliga orgelekars värld.

När du sitter, o Elia, vid din mästares bord
och ser ned på vår ondska och vår nöd,
fäll i domarns öra milda och förlåtande ord,
bed för dalarna, som hungra, om bröd!

Nu går solen bakom Sollerön, men trygg i rymdens
natt
far profeten vid de vänliga små ljus
som den gode Gud Fader utmed vägen haver satt,
vilken leder till hans gästfria hus.

Högt i fjärran öknar skrider väl den onda
Skorpion,
där går Hunden med sitt ödsliga skall,
där ha Lejonet och Björnarna och Ormen sina
bon,
men de bringa ej Guds fålar på fall.

Det står eld ur deras näsor, det är eld i deras ben,
genom rymderna framila de så fort,
tills de hinna Vintergatan, denna gyllenträdsallén,
som går ända fram till paradisetts port.

Och vår Herre stiger ut på sin förstugutrapp:
”Stig här in, du min heliga profet!”
Och han vinkar åt en ängladräng, som kommer
flink och rapp
och för svettiga kamparna i bet.

Jona havsfärd

Bäst som skeppet låg för ankar
under strandens gröna bankar,
då stod skepparen på däck och skrek: ”Hej,
västanväder, blås!

Hej, I jungmän och matrosor,
som förlusten er bland rosor,
glömmen lundens turturduvor för den salta vågens
må!”

Och se här går skeppet på den saltande våg,
och små dalmasar hänga i dess tackel och tåg;
och den krigsherrn där på backen
med den bakåtböjda nacken,
han som super bakom seglet, är kaptenen, glad i
håg.

Men all skyns och djupsans drakar
gny och spy, och skeppet skakar,
så att skepparn tappar flaskan mitt i havets vilda
göl.

Då i vredesmod han ryter:
”Det är nätt att skutan flyter.
Vem är tjockast av allt folket? Vi få kasta ut en
knöl.”

Och se här står Jona, den beskedlige man!
Han är stor och grov och vördig,
som en sådan karl står an.

Han är blek om anletsdragen,
och han håller sig för magen;
man kan se att han är ganska sjuk och önskar sig i
land.

Och de lägga hand på Jona,
men han beder: ”Käre, skona,
ty I sen jag är en andans man och vördnadsvärd
profet.”

Men de svara: ”Har du trona,
kan du trampa vatten, Jona,
fast du flyter nog på hullet, o profet, så prostafet.”
Och se här står Jona uti vädret upp och ner
med sin skörtrock över nacken, så man
livstycksryggen ser;

och i djupet rakt inunder
ses ett gapande vidunder,
och ur breda käftar lysa hemskt de vita tandklaver.

Väl må lantmän sälla heta,
att de ingen fara veta
av de odjur som gå rytande i havets vilda svaj!

Må de väl den dom besinna,
som så många skeppsmän finna,
vilka varda svulgna upp utav en valfisk eller haj!
Och se här står Jona uti valfiskens buk!
Man kan se han längtar dädan, ty han synes
ganska sjuk.

Där är unket, kallt och naket,
där är trångt och lågt i taket,
ty vi se ju att profeten måste hålla sig på huk.

Men vi veta utav skriften
huru Jona slapp ur griften,
se'n han drivit långt och länge uti havets vilda
svaj;

och här visas hur syrtuten,
när som valen stängde truten,
vart beskuren och förvandlad till en något spräckt
kavaj.

Och se här går Jona på den grönskande strand!
Hur han ler emot en skylt, som sticker ut på
vänster hand!

Och se här står han vid disken
och begär en sup på fisken,
och jag önskar samma goda åt var yngling i vårt
land.

Jungfru Maria

Hon kommer utför ängarna vid Sjugareby.
Hon är en liten kulla med mandelblommans hy,
ja, som mandelblom och nyponblom långt bort
från väg och by,
där aldrig det dammar och vandras.
Vilka stigar har du vankat, så att solen dig ej
bränt?

Vad har du drömt, Maria, i ditt unga bröst och
känt,
att ditt blod icke brinner som de andras?
Det skiner så förunderligt ifrån ditt bara hår,
och din panna är som bågiga månen,
när över Bergsängsbackar han vit och lutad går
och lyser genom vårliga slånen.

Nu svalkar aftonvinden i aklejornas lid,
och gula liljeklockor ringa helgsmål och frid
knappt gnäggjar hagens fåle, knappt bräker fällans
kid,
knappt piper det i svalbon och lundar.
Nu gå Dalarnes ynglingar och flickor par om par;
du är utvald framför andra, du är önskad av en var,

vad går du då så ensam och begrundar?
Du är som jungfrun, kommen från sitt första
nattvardsbord,
som i den tysta pingstnatt vill vaka
med all sitt hjärtas bävan och tänka på de ord
hon förnummit och de under hon fått smaka.

Vänd om, vänd om, Maria, nu blir aftonen sen.
Din moder mände sörja, att du strövar så allén.
Du är liten och bräcklig som knäckepilens gren,
och i skogen går den slående björnen.
Ack, den rosen som du håller är ditt tecken och din
vård,
den är bringad av en ängel från en salig örtagård:
du kan trampa på ormar och törnen.
Ja, den strålen som ligger så blänkande och lång
ifrån aftonrodnans fäste över Siljan
du kunde gå till paradiset i kväll din brudegång
på den smala och skälvande tiljan.

Majgreven

Knappt hanarne golo, knappt dagens ljus
stack in genom fönstren i svalar och hus,
då stodo vid spiltorna lustiga drängar,
uppståndna med gamman ur vilans sängar
till morgonens festligt bräddade krus,
då råmade hornen, och vinet av strängar
flöt samman med spädaste björklövs sus.

Vem prunkar i spetsen vrenskande häst
i tjärblanka hatten, med oxlägg omfäst?
Hans kinder stå sköna kring näsan, den krumma,
hans bröst stiger mäktigt och spänt som en
trumma
mot nattkappans veck och hans blommiga väst.
Lat flöjterna låla och bashornen brumma,
här börjar den dråplige majgrevens fest.

Väl hundrade ungarlar gå i vår bygd
i mandomens prydnad, i ära och dygd,
här rider allt stridbart i hela vårt härad,
och ingen i skaran är vek och förfärad;
och alla se upp mot Guds dag utan blygd;

men ingen som han är manhaftig och ärad.
Var hälsad, vår hövding, med högtidens brygd!

Sa sättom vi hälen mot springarens lår,
så ridom vi in all den dägliga vår!
Oss väntar all nejden. I kammaren vakar
väl ungmön och lyfter på fönsternas hakar
och ser utåt heden, som sovande står.
Nu majgreven nalkas — hör, barkluren brakar —
med ynglingars blomstrande här i sitt spår.

Vem möter oss täckast i kvinnornas tropp?
Vem glimmar likt låding som springer ur knopp?
Vem ler emot männen mest blygsamt och sällan?
Vems röst lockar ljuvt som i kvällsskogen skällan?
Två, mö, dina läppar i björksötans dropp!
I duvornas lund vid trefaldighetskällan
vill greven dig kyssa, då tungler går opp.

Tuna ting

*Med ett bihang:
Dalkarlarnas brev till Gustav Vasa*

I

Socknarnas ombud med sina följeslagare mötas.

Här mågen I se och beskåda
de män som i Dalarne råda.

Vi komma från sunnan och nordan
till manliga rådslags fullbordan

Här komma de blänkande spjuten,
som smiddes mot vargen och juten.

Och här komma Kopparbergs lurar,
som åskat vid pilarnas skurar.

Och här komma liar från sveden,
som nu ligger skallig likt heden.

Och allom är levnaden bister,
vår sådgröt är torr utan ister.

I hyttorna malmelden slocknar,
och mörkret i dällderna tjocknar.

Till Tuna, det ljusa, vi ilom
och sjungom väl då: falevilom.

I Tuna är gladare dagar,
dess knapar ha mättade magar

Dess kullor ha kinder som skina,
och vört står i pannmur och tina.

I käre, nu given oss äta!
Oss lyster med konungen träta.

Och haver man intet i krävan,
så träter man svagt och med bävan.

Låt porsölet draga och jäsa!
Kung Gustav är vanskelig att kväsa.

Hans mästermän äro så kvicka;
ty vilja vi mandom oss dricka.

Du skrivare, vässa din fjäder
och nedskriv vår klagan på läder.

Vårt utslag förnim och lägg ut'et,
men skriv något ödmjukt på slutet.

Stig upp med ditt kalvskinn på berget,
och läs, så det dånar i Sverget;

att kungen må höra dem tala,
de rådande männen i Dala.

Anm. "Tuna knapar" (bergsfrälsemän) voro rika och myndiga kaxar.).

II

*Från kopparbergsmän, silverbergsmän,
järnbergsmän och menige
allmogen över alla Dalar.*

Vi fattiga männer av denna Dalatrakten,
vi hava dig befordrat och hulptit dig till makten.
Du lopp i våra skogar
som fnatten uti furuträd,
du stod på våra logar
bland legohjon som tröska säd.
Från Utmelands källare,
från dalen upp mot Särna
vi togo dig och satte dig till rikets sol och stjärna,

men äro icke sällare
för all vår vedermöda,
än att din håg står fast därtill att oss i grund
föröda

An ligger Norby stark i sjön och stänger
köpenskapen,
men landet fylls av onda män som smakat våra
vapen.

Oss tryter sill, oss tryter salt,
oss tryter korn och oxar,
men tyske junkern överallt
går gödd och dryg och koxar.
Mång utländsk skälm och horkarl,
som borde satts i bann,
den har du gjort till storkarl
och svenskens överman.
Men dina egna drängar,
som tjänat dig till blods,
dem ger du hugg och slängar
och griper deras gods,
ja, reser hjul och stegel, att intet värre hände
i Kristian den tyrannens tid, som vi av landet
sände.

Du svor oss, konung Gustav, med många dyra eder
att skydda våra faders tro och våra gamla seder.

Nu höra vi om lutheri
och nygjord gudadyrkan
och se ditt stora rofferi
från klostren och från kyrkan.

Du tager ur förvaren
monstranserna och karen
och helga kvinnors skrin.

Nu dricka arga skalkar
ur helgedomens kalkar
de fromma munkars vin;
och hovmän gå i oblyg prakt
med sönderskurna kläder
och blåsa ut sitt gudsförakt
och nya lärdomsväder.

Nu, frukta vi, för sådant allt skall Herrens vrede
falla
förhärjande och straffande på landet och oss alla.

Väl, konung Gostav, minnas vi vår vänskaps
goda tider.

Vi veta du har trångmål själv och fiender och
strider.

Om du gör frid med fädrens Gud

och flyr oss säd och boskap,
så sända vi dig kärligt bud
om huldhet och om troskap.
Av hunger ligger navlem
mot våra ryggebast;
nu konung, löper kavlen
kring Dala land med hast.

En här som åt sig vred på bark
kan fanen ej betvinga,
och *med* oss, herre, är du stark
men *mot* oss ganska ringa.
Välj hur du vill! Vi stå dig bi, om ärligt du vill
tinga.

Den rike ynglingen

I

Jag är den rike ynglingen;
på stranden av Jordan
du ser mitt tegeltäckta hus
bland stockros och tulpan.
Dess vimpel med sin inskrift står
i vinden som en rem:
”Här bor den rike ynglingen
och här är glädjens hem.,,

Du ser mig gå på älvens strand
i all min ståt och kraft.
En klocka hänger vid min länd
med gyldene perschaft.
Du ser mitt humlebrunn skägg
och hårets oljoskog,
jag är den unge Simson lik
som vägens lejon slog.

Nu varm, välsignad sommar står
kring nejden där jag bor.
Bland skepling beta mina får,

bland mjölkgräs mina kor,
och solen rinner i min råg
som honung och som smör
och glänser på min blanka hatt,
mitt ädla spanska rör.

Min rygg är rak och i mitt bröst
en mäktig yvan bor,
förty min ungdom är så sund,
min rikedom så stor.
Flyg, slagörn, över mina fält,
löp, kronhjort, i min park!
Som I min håg är konungslig,
högt farande och stark.

Du nakna gal som vilar dig
i liljekonvaljedal,
ett budskap vill jag dig betro
om ensamhetens kval.
När sköna kvinnor vandra ut,
då sitt vid stadens tull
och sjung om rike ynglingen,
att han är kärleksfull.

Salomos och Davids borg
en prisad hövding bor;
har han en dotter oförmäld
i all sin ungdoms flor?
Finns öster- eller söderut
en hednisk visdom än
som kan förkunna livets konst
för Judalandets män?

Ty jag vill leva utan sorg
och öda friskt och sällt
vad mina fäder dragit hop
med ocker och med svält.
Min flagga vinkar varje dag
åt allt Jerusalem:
”Här bor den rike ynglingen
och här är glädjens hem.

II

Låt oss hurra och surra: hej, kummin och
pickardlång!
Jag har smäktat, ja, så länge, jag vill skalkas en
gång.
Se vad lustiga publikaner! Giv starköl och
malvasir!

Jag vill dricka för min törst, se'n vill jag dricka på
pläsir.

Må tärningar trilla som ärter i min sal
och månen stå stilla i Ajalons dal.

Vad bjuder, vad sjuder du i grytan, min träl?
Sa' du kabeljo, usling? Jag vill slå dig ihjäl.
Gack ut i min kryddgård, tag mejram och spenat
och betänk dig att reda en ädlare mat.
Ty möraste höna och läckraste gris
skola vara min sköna och dagliga spis.

III

Jag vilar i vaggande armar,
vid hundstjärnans skimmer jag dansar.
Hör kattornas vinande tarmar,
se hästarnas flygande svansar!
Ett hundra brudar med slöjan på svaj
fira var afton sin eviga maj,
hundra majbrudar, aj, aj, aj!

Här spritter som blomster för ilen
vad länderna härligast bjuda,
de smärtaste vassrör från Nilen,

de fastaste midjor i Juda.
Av ljuvaste vällust i kammaren full,
knäpper jag rocken med knappar av gull.
Skåden dock brudgummen, lull, lull, lull!

Men het över hjärtat blir slöjan.
Små vänner, nu vilja vi rasta.
Se glittret av silver på tröjan
i skuggan som cedrarna kasta. skugga
Kom skönaste dotter av Faraos!
Högt i mitt förstliga hus skall du bo,
floden skall vyssa dig: ro, ro, ro!

IV

Jag gick mig ner till stranden, det var en
sommarekväll.
Jag hade druckit dyrbart vin men kände mig ej
säll.
Jag hade flytt från balen,
som jagad ut ur salen
av mina egna pukors ljud med hån och öronsmäll.

Jag stannade hos barnen som lekte vid min båt.
De singlarde kiselskärvor, jag singlarde plåt på plåt.

Jag tyckte jag vart blottad,
och arm och illa lottad,
men det var icke därför mitt bröst var fullt av gråt.

Nu drevos mina hjordar hem över älvens bro;
där gick den fromma tacka, den sedesamma ko.
De ville icke se mig
och ingen hälsning ge mig,
men slöa brodersblickar mig gav en oren so.

Jag blygdes för min uselhet och drog mig bort i
smyg,
och uppåt längs Jordanen jag gick väl milen dryg.
Då mötte jag bland träden,
där vägen lopp ur säden,
en skara män och gubbar med fångst och fisketyg.

Den förste gick med klumpfot och bar en frodig
sik.

En annan bar en liten ål, så mager som en spik.
Den tredje och den fjärde
de fraktade en mjärde,
besatt med fjäll och sjögräs från fiskafängets vik.

Den femte gick i ledet så hjulbent som en tax

och släpade på kutig rygg en lång och dråplig lax.
Den sjätte och den sjunde
de sleto allt de kunde
med noten, buren högt på bår emellan åkerns ax.

Jag minns en till i skaran; han förde spö och håv
i sina händer, knäppta som till vår Herres lov.

Det var som än han setat
och sett på sjön och metat -
så drömmande och stilla hans milda anlet sov.

Han kallades Johannes, och han var ljus och ung.
Men efter kom en annan så luffande och tung.
Hans rock var ful och riven,
hans uppsyn var som kniven,
och han var svart i synen och bar så stor en pung.

Men avskild från de andra gick en man i styrkans
år.

Guds klara sommar var hans blick och bjugg i sol
hans hår.

Nu kom han till min sida:

”Si, jag går bort att lida.

Försaka världen, tag min frid, och följ mig dit jag
går.”

Då svallade mitt hjärta; på stranden sjönk jag hän
och daggen låg i gräset och vätte mina knän.
Jag ville upp och vandra,
så fattig som de andra
i fiskarlaget, som försvann bland mörka oljoträn.

Yttersta domen

I

Mot aftonen

Det lyste mig spela och göra mig glad,
milorum.

Jag rörde vid pigan, men tyckte hon kvad:
Jorum, Jorum.

Jag gick mig i skogen bland lustiga snår,
milorum.

Så underligt gökarna ropa i år:
Jorum, Jorum.

En ko såg jag sta vid en sorlande brunn,
milorum.

Hon råmade hest med sin rinnande mun:
Jorum, Jorum.

Jag gick mig mot kväll över lärkornas hed,
milorum.

Jag gick så allén, medan kvidfågeln kved:
Jorum, Jorum.

Jag gladdes att möta en främmande man,
milorum.

Jag sade: Gud signe; då svarade han:
Jorum, Jorum.

Jag tänkte: väl aldrig i år blir jag glad,
milorum.

Då ville jag bedja, men tyckte jag bad:
Jorum, Jorum.

Nu började stormen i skog och i lund
sitt korum,
och kvällpsalmen skallade margalund
Jorum, Jorum, Jorum.

Jorum är ett namn på döden.

II

Tecknens tid

Nu är de stora tecknens tid,
de svara, de många.
Nu svartna knopparna i lid
och sprida rutten ånga.
Nu vissnar jordens gamla barm

utsugen, saftlös, platt och arm.
Nu dryper blod från månens horn,
o under, o under!
Nu går man ut att skära korn
och finner tistellunder,
och hunger, örlig, pestilens
förhärja land från gräns till gräns.

Nu dansar gravölsfolket vals,
se traven, hör trallen!
Nu heter hätskhet arm om hals
och kärlek dunk i skallen,
och Antikrist i biskopsskrud
kring saklöst krin och hädar Gud.

Nu växer lejonskägga på lamm
och vargungen smiler.
Ur duvägg krypa drakar fram,
ur grodrom krokodiler.
I rena jungfrurs moderliv
hörs barnagråt och tvillingkiv.

Nu skiftar solen sin gestalt,
o fasa, o fasa,
och ligger som en möjlig palt

i molnets tiggartrosa.
Nu är det skymning dagen om,
och natten växer småningom.

Nu komma alla stygga djur,
se ulvar, hör uvar!
Nu rasslar tidens nötta ur
med sina hjul och skruvar;
dess lod stå nära världens golv,
dess visare stå nära tolv.

Då syns ett starkt och fjärran sken,
nej skåda, nej skåda!
Ur molnen sträcks ett mäktigt ben,
som drivor skina båda;
och väldigt gapar lurens tratt
med guldmun över jordens natt.

Blås, Gabriel, i din basun,
tra rara, tra rara!
Blås hop all världens folk som dun
att stå till doms och svara,
tills rymden ligger öde kvar,
ett sprucket, skakat bolstervar.

III

Röster på vägen

Den krönte:

Salig, salig, salig i höjden!
Folk, som förr edra hjässor böjden
ner till gördeln för Herrans smorde,
haven I glömt vad jag var och gjorde?

Purpur drog jag och riddare slog jag,
huldrikt log jag och huvuden tog jag.
Gruvlig, gruvlig, gruvlig i djupen!
Stigen går på kanten av stupen.
Dagen är gömd av ett otäckt hölje;
facklorna tänden i härskarens följe!
Ingen lystrar och fåfängt jag stirrar
efter de glor-rike fäders fjät.
Knuffad av tiggare konungen irrar,
fasande själv för sitt lögnmajestät.

Krigaren:

Jag är en man av ogemen bravur,
Hetsig av natur
och väldig i amur.
Med samma stolta steg och segerblickar
besteg jag murars krön och jungfruns bur.

Finns ett befäl i ärkeängeln här,
hos Gud och sankte Per
jagjagdenna post begär.
Mot Belsebub och mörkrets alla hopar
jag går, en evigt modig militär.

Den ogudaktige prästen:

Jag talade i stolen med dunder och med makt,
men mitt liv må jag bekänna,
gick eljest i en ränna
som lutar ganska tveksamt åt paradiset trakt.
Vilket levande spektakel, om min fåvitska hjord
skulle följa mig självan mer strängt än mina ord
och jag och hela socknen droge in i Gehenna!

Den tjocke köpmannen:

Det säges att själen skall vägas på en våg
och att ingen kan fuska med vikten.
Om nu jag lägger av mig min frodiga kropp
och min stadiga plånbok, så lär jag , flyga opp —
jag rädes för den hiskliga svikten.
Men kanske far jag, lättad från all vällust här i
dyn,
direkt upp till Abrahams gästabud i skyn.

Ynglingen till jungfrun:

Det var i jordens sista vår
du vart mig dyr och kär.
I ångest kom vårt sabbatsår,
och nu är änden här.

Den hägg vars vita kvist du bär
skall aldrig blomma ut
och sätta kart och svarta bär,
förr'n allt är svart och slut.

Den sista lärka som förstått
vår lyckas morgonröst

har slutit näbben, förr'n hon fått
en frostfläck i sitt bröst.

Och grinden till den gröna ås,
Där aftonskymning teg,
är stängd med evighetens lås
för kärleks fromma steg.

Vår kärlek var de andras lik
i parens långa rad,
var dunkel jord och himmelrik
och sörjde och var glad.

All mänsklig ting är bräcklighet
och mänskors kärlek helst,
men tänk: från synd och äcklighet
vart vår för evigt frälst.

Knappt har jag sett dig kvinnligt varm
vid månskenskvällens dans,
knappt har jag lagt ännu min arm
kring tröjans vita frans.

I dagg och renhet utan sot,
av ingen hand berörd,

så skall du stå för mästarns fot,
du blåklint i hans skörd.

Om jag skall skiljas ut och bo
i mörka ödeland,
så kan jag lämna dig med ro
i Herrans nåder hand.

Barn, hålla varandra i händerna; en flicka:

Det är blommor på vägen till Guds hus,
det är nattglim i mörkret och konungsljus

.
Det är lätt som att hitta hem en kväll,
när det lyser i stugan och snön är mjäll.

Minns du språken från söndagsskolan, bror?
Jag kan alla de böner vi läst med mor.

Våra verser om påska och om jul
kan jag, sjunga och stapplar ej minsta smul.

Det är vackert att gå vid deras ljud.
Det är sagor och lekar hos farbror Gud.

Dalmålaren:

Jag målade Elia
som far till himmelrik,
jag målade Maria,
så vit och duvolik.
O, kunde nu jag måla
min egen mörka själ,
att klar den måtte stråla
inför Guds son och Mikael!
Jag målat bönders väggar
och kullors kistelock,
all vårens blom och häggar
all Edens lustgård ock.
O, vore snart jag vorden
ett blomst till Herrans pris;
en kludd och strunt på jorden,
ett liljetråd i paradiset!

IV

Skeppet

Hav, på din yta
manormar flyta,

valarna simma så tätt som en bro.
Djupt i gröna gölar
havstjuren bölar,
havsgalten ans grymtar vid blåa stians ho.

Solen från ytan
av kokande grytan
lyfter röd en kräftklo men orkar ej opp.
Månen, lik en tunna
med saft och färg utrunna,
ligger som ett vrakgods på vattubergets topp.

Hav du är härligt,
stort och förfärligt,
tingens första vagga och alltings grav och slut.
Himmelens sista
och högsta stjärnegnista,
resande ditt huvud, du spottar den ut.
Hav, du är gruvligt,
vilt och okuvligt;
vems är den köl som törs rista än din barm?
Långa kyrkbåtsårar
slå dig djupa skårar;
Han som sov i skeppet kan trotsa din harm.

Domen är hållen;
ensam behållen
färdas här en skara med domaren ombord.
Tiderna somna,
dessa äro komna
ut pi evig bölja från fjärran sjunken jord.

Tåg och tackel klappa.
Brant som en trappa,
stiger du mot höjden, o hav, i pik på pik.
Klar står en brygga:
sjungande och trygga
segla Guds trogna till himmelrik.